

4th Conference ESHD, Madrid, 2.–5. března 2022

European Society of Historical Demography (ESHG, www.eshd.eu), která od roku 2014 sdružuje individuální badatele na poli historické demografie, je pořadatelem pravidelných bienálních konferencí s mezinárodní účastí. Poslední z nich proběhla s ročním zpožděním začátkem března v madridském Center for Humanities and Social Sciences, referující se mohli dostavit osobně, nebo se připojit on-line. Hlavním tématem se po úderu covidové pandemie přirozeně stalo propojení člověka a přírody ve smyslu demografického chování v souvislosti s životním prostředím a chorobami, vítány však byly i volné příspěvky.

Ústřední téma konference mělo podle představ organizátorů vyústit do tří badatelských okruhů: rozdíly v demografickém chování v průběhu dějin, zdravotní stav, nemocnost a příčiny úmrtí a konečně interakce lidských společností s životním prostředím. V rámci programu byly ale jednotlivé sekce rozděleny do pěti obvyklých kategorií: zdraví a úmrtnost; plodnost; sňatečnost; rodina, práce a zaměstnání a ostatní, přičemž dvě posledně jmenované byly zastoupeny velmi hojně.

Konferenci otevřela přednáška Stevena Rugglese z university v Minnesotě o využití velkých datových souborů v historické demografii, která představila především projekt IPUMS (Integrate Public Use Microdata Series), jež v první fázi zprostředkoval data ze sčítání lidu v USA, v průběhu let se ale významně tematicky i regionálně rozšířil.

Během dalších jednacích dnů pak proběhly dvě plenární sekce. První se věnovala historické epidemiologii a představila možnosti výzkumu tohoto tématu od středověkého moru po aktuální covidovou pandemii. Druhá se úžeji zaměřila na problém genetické a sociální nerovnosti tváří v tvář chorobám a snažila se poukázat především na rozdílnou míru rizika, jíž čelí během epidemií lidé různých společenských vrstev.

Čtvrtá konference ESHD přinesla velmi pestrý program, který ale nebyl ve srovnání s některými mezinárodními konferencemi příliš zhuštěný. Maximálně pět souběžně probíhajících sekcí dávalo konferenci poměrně komorní atmosféru s možností diskuze a prostorem pro osobní setkání.

Markéta Skořepová

International Conference of the European Rural History Organisation (EURHO) – Rural History 2021/2022

Po vynuceném ročním odkladu se ve Švédsku mezi 20. a 23. červnem 2022 uskutečnila mezinárodní konference věnovaná dějinám venkova – Rural History 2021. Kromě European Rural History Organisation spolupřátaly konferenci Swedish University of Agricultural Sciences (SLU) a Uppsala University. Díky tomu bylo

za místo konání zvoleno švédské univerzitní město Uppsala, přičemž však jeden z jednacích dnů proběhl v univerzitním kampusu SLU v nedaleké Ultuně. Program konference byl rozdělen do 110 panelů sdružených do 12 sekcí. V rámci jednotlivých panelů vystoupilo celkem 363 prezentujících účastníků z 36 zemí, včetně šesti z České republiky.

Již první pondělní sekce měla celkem deset panelů zaměřených na mnohdy různorodá témata, mezi nimiž nechyběla problematika udržitelnosti společných lesů a pastvin, aktuální trendy v oblasti prezentace venkovských muzeí, zásahy státu do zemědělské politiky v minulosti, nerovnost a rozdíly mezi středověkými rolníky, téma evropského lesnictví a obchodu se dřevem od 18. do poloviny 20. století či panel věnovaný produkci sýra ve středomoří mezi 13. a 16. stoletím. Několik panelů druhé sekce navazovalo na předcházející témata, avšak atraktivní příspěvky nabídly ty, které byly věnovány dějinám ženské práce na venkově a tématu vdov ve vztahu k rodině, venkovskému hospodářství a otázce přežití. Následující sekce sestávala z deseti panelů zaměřených především na způsoby obživy od novověku až do poloviny 20. století. Jedním z témat byla i organizace a vykonávání sezónních prací ve dvacátých až čtyřicátých letech 20. století a srovnání s dnešní situací. Otázka agrární politiky 20. století či evidence pracovní mzdy mužů a žen v raně novověké Evropě tvořily další okruhy příspěvků.

Úterní program otvírala čtvrtá konferenční sekce, přičemž v prvním panelu zaznívaly příspěvky o vlivu proměnlivosti počasí na zemědělskou produkci ve středověku a raném novověku. Z dalších témat je možné zmínit otázku turismu a venkovských komunit, dějinné souvislosti výroby škrobu, otázku genderu v dělbě práce na venkově ve 20. století či zajímavé téma úvěru v předindustriální Evropě. V další sekci byl kromě navazujících panelů zařazen i jeden věnovaný vlivu sucha na venkovské komunity s přesahem k aktuálním klimatickým změnám. V rámci téže sekce zazněly i tři příspěvky zařazené v pokračování panelu o venkovském úvěru, které byly geograficky zacíleny na středověká města Cheb a Znojmo, oblast Tyrol a raně novověkou Anglii. Šestá sekce nabídla kromě jiného i dva panely věnované socio-ekonomickým změnám a jejich krizovým projevům ve venkovských oblastech Francie, severní Itálie a Flander ve 14. století a také jejich vlivu na propuknutí revolučních nálad počátkem francouzské revoluce v Normandii. Nechyběl ani panel věnovaný sezónnosti práce včetně souvisejících genderových otázek.

Program třetího jednacího dne se uskutečnil v univerzitním kampusu SLU v Ultuně. Na jeho počátku dostali v rámci sedmé sekce prostor mladí, povětšinou skandinávští historikové se svými výzkumy. Sekce rovněž obsahovala tři panely věnované zásobování venkova potravinami. Zazněly tak příspěvky o spotřebitelském trhu na venkově od 17. do 20. století či o kultivaci, spotřebě a obchodu s kukuřicí v severovýchodním středomoří. Stranou nezůstalo ani téma hladomoru, jeho dopad na vlastnickou a společenskou strukturu polského venkova nebo otázky jeho předcházení v dějinách Švédska a Finska. Osmá sekce byla věnována kromě současné sociální hierarchie venkovských komunit především modernizačním procesům,